

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ВИЩИЙ ДЕРЖАВНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКРАЇНИ
«БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

**Матеріали навчально-методичної конференції
«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ
ТА ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ОСВІТИ:
ДОСВІД, ПРОБЛЕМИ, ІННОВАЦІЇ
ТА СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ»**

Чернівці 2017

УДК 61+615.1:378.147 ББК 5:74.58

Редакційна колегія:

Бойчук Т.М. (голова), Геруш І.В. (заступник голови), Зорій Н.І., Ходоровський В.М., Москалюк В.Д., Глубоченко В.Г., Савка І.Г., Сорокман Т.В., Білоокий В.В., Присяжнюк П.В., Пашковський В.М., Грачова Т.І., Петринич Г.Й., Ткач Є.П., Кривецький В.В., Федів О.І., Колоскова О.К., Кузняк Н.Б., Геруш О.В., Плеш І.А., Проняєв Д.В., Наварчук Н.М. (секретар).

Актуальні питання вищої медичної та фармацевтичної освіти: досвід, проблеми, інновації та сучасні технології: матеріали навчально-методичної конференції (Чернівці, 19 квітня 2017 р.). – Чернівці, 2017. – 581 с.

У збірнику містяться матеріали навчально-методичної конференції педагогічних працівників Буковинського державного медичного університету, які висвітлюють методичні, методологічні, організаційні і психологічні проблеми додипломної та післядипломної підготовки лікарів, провізорів, медичних сестер, фармацевтів, можливі шляхи вирішення цих проблем у сучасних умовах. Окремі розділи збірника присвячені узагальненню досвіду впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу, використанню інформаційно-комунікаційних технологій підтримки навчального процесу, приділено увагу питанням формування інноваційного, гуманістичного, демократично-орієнтованого освітнього простору, який забезпечить умови для всебічного, гармонійного розвитку особистості та конкурентоспроможності майбутнього фахівця.

Усі роботи представлені в авторській редакції.

ББК 5:74.58

Рекомендовано до друку рішенням вченої ради Вищого державного навчального закладу України «Буковинський державний медичний університет» (протокол № 9 від 23 березня 2017)

ISBN 978-966-697-677-5

© Вищий державний
навчальний заклад України
«Буковинський державний
медичний університет», 2017

ТЕМА «ЖОРСТОКЕ ПОВОДЖЕННЯ З ДІТЬМИ» В ПРОГРАМАХ НА ДО- ТА ПІСЛЯДИПЛОМНОМУ ЕТАПАХ ЗА ТРАДИЦІЙНОГО ТА ПРОБЛЕМНО-ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ

Н.К. Богуцька

Кафедра педіатрії та дитячих інфекційних хвороб

Вищий державний навчальний заклад України

«Буковинський державний медичний університет», м. Чернівці

В умовах соціально-економічної нестабільності українського суспільства загострилась проблема насильства в сім'ї та жорстокого поводження з дітьми, тому актуалізувалась необхідність здійснення комплексу систематизованих кроків щодо удосконалення системи попередження та подолання цих явищ. Конвенція про права дитини формує міжнародний базис для забезпечення прав і захисту дітей. За даними ВООЗ, насильство щодо дітей становить серйозну загрозу для перспектив досягнення цілей розвитку тисячоліття, оскільки воно існує серед усіх рас, класів, релігій та культур і не має географічних кордонів. Насильство щодо дітей може трапитись вдома, в школі, на вулиці, в медичному закладі, на робочих місцях, в розважальних закладах, в центрах догляду та утримання дітей тощо та може чинитись батьками, інші членами родини, піклувальниками, вчителями, вихователями, представниками правоохоронних органів, іншими дітьми тощо. Лікар-педіатр будь-якої спеціальності, дитячий психіатр або медичний психолог повинні мати навички щодо ідентифікації жертви насильства, знати її потреби та особливості поведінки, уміти адресно скерувати її до фахівців. Однак медики через нестачу спеціалізованої підготовки з надання допомоги дітям, що зазнали насилля, не завжди готові до виконання цих функцій. З огляду на це, з метою вдосконалення системи попередження насильства у сім'ї, визнані необхідними організація та проведення відповідного навчання як на до-, так і післядипломному етапах. Постає нагальна потреба підготовки фахівців-медиків, котрі будуть надавати жертвам насильства психологічну, психіатричну, психотерапевтичну допомогу, проводити медико-соціальні реабілітаційні заходи. Навчально-методичні матеріали з питань попередження, виявлення та допомоги жертвам насильства у сім'ї, зокрема дітям, було розроблено та впроваджено у навчальні цикли підготовки лікарів на до- та післядипломному етапах.

Здійснено аналіз імплементації теми «Жорстоке поводження з дітьми та відсутність батьківської опіки» в робочі навчальні програми на до- та післядипломному етапах медичного навчання. Вперше ця тематика у виші була апробована у вивченні педіатрії старшокурсниками спеціальності «Медична психологія» та «Педіатрія». У 2016 році ця тематика була частиною гібридної робочої програми з педіатрії для студентів 6 курсу спеціальності «Лікувальна справа», заснованої на традиційному та, частково, проблемно-орієнтованому навчанні, в рамках впровадження всесвітнього грантового проекту із запобігання медичних помилок (Training against medical error, TAME під егідою ERASMUS+). У 2017 році ця тема була імplementована при вивченні циклу тематичного удосконалення «Інтегроване ведення хвороб

дитячого віку» для лікарів спеціальності «Загальна практика – сімейна медицина» та «Педіатрія» на післядипломному етапі. Використовували різні форми навчання: лекції, семінари, практичні заняття. До руйнівних наслідків насильства над дітьми відносять смертність, віддалені жахливі фізичні наслідки для здоров'я дитини, поведінкові та емоційні розлади, наслідки щодо здатності до навчання та особистого формування, спроможності в майбутньому створювати нормальну родину та соціально взаємодіяти. Законодавчі акти, спрямовані на попередження насильства у сім'ї та над дітьми, передбачають існування широкої міжвідомчої взаємодії держслужбовців, соціальних працівників, правоохоронців, освітян та медиків. Лікар часто є першим, хто стикається з наслідками насильницьких дій та повинен їх ідентифікувати, сповістити відповідні структури про підозру щодо жорстокого поводження з дитиною, а отже, зберегти здоров'я або врятувати життя. Метою та завданнями навчального циклу було здобуття знань щодо основних складових державної системи медико-соціальної допомоги дітям-жертвам насильства, нормативно-правового забезпечення її діяльності; усвідомлення особливостей психології жертв насильства – дітей; здобуття знань та навичок ідентифікації, діагностики, лікування та реабілітації психічних та поведінкових розладів, що виникають у дітей – жертв насильства. Основні питання, що підлягали вивченню під час занять з теми «Жорстоке поводження з дітьми»: аналіз сучасного стану нормативно-правової бази стосовно надання медико-соціальної допомоги дітям, які потерпають від насильства; загальні питання віктимології; психологічні аспекти процесу віктимізації жертв насильства; алгоритм дій медичних працівників у випадках виявлення факту насильства над дітьми; індикатори здійснення насильства над дитиною тощо.

Отже, для студентів та лікарів різних спеціальностей у рамках проекту TAME (ESASMUS+) співробітниками кафедри розроблені та апробовані за традиційного та проблемно-орієнтованого навчання ефективні навчально-методичні матеріали з ідентифікації порушень здоров'я та здійснення медико-соціальної реабілітації постраждалих внаслідок насильства дітей.

ОСНОВНІ ІДЕЇ МРТ

В.Ф. Боєчко

Кафедра біологічної фізики та медичної інформатики

Вищий державний навчальний заклад України

«Буковинський державний медичний університет», м. Чернівці

МРТ – це метод магнітно-резонансної томографії, який стає дуже популярним і доступним для вивчення патологічних змін в м'яких тканинах.

Історія МРТ починається приблизно з 1946 року, коли Фелік Блох відкрив нову властивість атомного ядра, яке обертається навколо своєї осі і має свій власний магнітний момент.

В кінці 1960 року Раймон Дамадіон виявив, що злоякісна пухлина відрізняється від нормальної параметрами МРТ (гіромагнітним відношенням). Він запропонував, що ці зміни можуть характеризувати стан тканини, органу.

INDIVIDUAL WORK – AS THE LEARNING DEVELOPMENT OF MEDICAL STUDENTS O.V. Lazaruk	292
TEACHING ANATOMICAL SCIENCES TO DENTAL STUDENTS N.M. Navarchuk, O.V. Guzik	293
THE MODERN APPROACHES TEACHING STUDENTS OF HUMAN ANATOMY OF DIFFERENT SPECIALTIES OF MEDICAL UNIVERSITY T.V. Protsak, O.S. Zabrods'ka	294
PERFECTION OF TEACHING OF THE HUMAN ANATOMY O.M. Slobodian, L.P. Lavriv, I.S. Kashperuk-Karpiuk	295
LEARNING CLINICAL SITUATIONS IN OUTPATIENT SETTING IS DOMINANT FOR FAMILY MEDICINE – GENERAL PRACTICE AND DIFFERS FROM STANDARD IN-HOSPITAL SYSTEM L.P. Sydorchuk, O.A. Petrynych, O.O. Karliychuk, R.I. Sydorchuk, T.V. Kazanceva, A.A. Sokolenko, M.M. Semianiv	297
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПІДГОТОВКИ ЛІКАРІВ, ПРОВІЗОРІВ ТА ФАРМАЦЕВТІВ	298
ВИКЛАДАННЯ ПИТАНЬ СЕРЦЕВО-ЛЕГЕНЕВОЇ РЕАНІМАЦІЇ ЛІКАРЯМ-СЛУХАЧАМ ПЕРЕДАТЕСТАЦІЙНИХ ЦИКЛІВ ТА ЦИКЛІВ СТАЖУВАННЯ З ФАХІВ «АНЕСТЕЗІОЛОГІЯ» ТА «МЕДИЦИНА НЕВІДКЛАДНИХ СТАНІВ» С.О. Акентьев, М.С. Березова, С.Ю. Каратеева	298
ПЕДАГОГІКА ТА ПРАКТИКА – В ПОЄДНАННІ СИЛА О.М. Албота, О.М. Юзько	300
РОЛЬ ЦЕНТРУ МАЛОІНВАЗИВНОЇ ХІРУРГІЇ ТА ГІНЕКОЛОГІЇ В ОВОЛОДІННІ ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК ІНТЕРНАМИ ТА ЛІКАРЯМИ В.В. Андрієць, І.Ю. Полянський	301
СУЧАСНІ ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ НА ФАКУЛЬТЕТАХ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ В МЕДИЧНИХ ВУЗАХ В.В. Бендас, В.Д. Мойсюк, С.В. Мойсюк	302
МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ЗАСВОЄННЯ СКЛАДНОЇ ЕПОНІМІЙНОЇ ТЕРМІНОСИСТЕМИ У ГАЛУЗІ КЛІНІЧНОЇ ЕНДОКРИНОЛОГІЇ Бицко Н.І.	303
ТЕМА «ЖОРСТОКЕ ПОВОДЖЕННЯ З ДІТЬМИ» В ПРОГРАМАХ НА ДО-ТА ПІСЛЯДИПЛОМНОМУ ЕТАПАХ ЗА ТРАДИЦІЙНОГО ТА ПРОБЛЕМНО-ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ Н.К. Богуцька	305
ОСНОВНІ ІДЕЇ МРТ В.Ф. Боєчко	306
ДО ПИТАННЯ ВИКЛАДАННЯ НА ЦИКЛІ ТЕМАТИЧНОГО УДОСКОНАЛЕННЯ «ВЕДЕННЯ ФІЗІОЛОГІЧНОЇ ВАГІТНОСТІ» ДЛЯ	